

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Svmmvla Selectarvm Qvaestionvm Regvlarivm

Bonagrata <von Habsheim>

Friburgi Brisgoiae, 1665

§. 4. Quomodo verbum est, in formis consecratoriis accipiatur?

[urn:nbn:de:bsz:31-160625](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-160625)

verbis: quia cum in Sacramentis hoc efficiatur, quod significatur, non fieret per hanc formam, ut Corpus Christi sit in hoc Sacramento secundum veritatem, sed solum sicut in signo: quod est hereticum. Quod luce meridianâ clarius est, ne minimum quidem affucere doctrinæ S. Bonaventuræ, qui totâ præsentî quæstione aliud non agit, quàm ut ostendat Pronomen, HOC, importare demonstrationem, non ut concepiã, siue ad intellectû, quasi diceret, Corpus meum est corpus meum, quod cum nullam operandi rationem dicat, proposito nõ satisfaciãt, sed ut exercitam seu ad sensum, id quod actum est tempore prolationis, hoc est, non ut sensus sit, Panis est corpus meum, sed quod id quod priuserat panis, factâ prolatione consecrationis, iam non sit panis, sed corpus Christi. Vnde potius S. Thomas impugnat explicandi modum aliorum, quàm ipsius D. Bonaventuræ.

§. 4. Quomodo verbû EST, in formis consecratoriis accipiatur?

S Bonaventura loco proximè citato vult signare non identitatem, nec simultatem, sed hoc esse Corpus, id est, ad huius verbi prolationem hoc totum transire in corpus. Hæc expo-

expositionē erroris arguit Vasquez *tom. 3. in
Partem 3. disput. 201. c. 1.* Ideò quia præter-
quam quod contra consuetum modum in-
telligendi explicat verbū, EST, per verbū,
transit, in quo necesse est figuram aliquam
admitti contra doctrinam Catholicam, quæ
vult verba hic propriè esse intelligenda,
primùm aduersatur Concil. Tridentino *sess.
13. c. 4.* vbi Patres vsurpant verbū, EST, in
forma Consecrationis in communi signifi-
catione, quā denotatur identitas vnus in
alio, hoc est simplex conuenientia, propter
quam vnum dicitur esse aliud. Deinde si ver-
bū, EST, idem esset quod *transit* aut *conuer-
titur*, non solùm non esset conuersio panis
in corpus Christi, sed etiam neque panis vl-
lo modo desineret, neque corpus Christi
sub specie panis esset; vt enim trāsiret panis
in corpus Christi, opus erat actione aliquā
terminatā aliquo modo, aut per modum pro-
ductionis, aut per modum enuntiationis, nō
ad humanitatem totam Christi, sed ad cor-
pus eius quæ esset causa, vt desineret
panis.

32. Cum Soarez *disp. 59. f. 2. S. Bona-
uentura*, intelligendum non esse, quasi
verbum, EST, velit conuersionem forma-
liter & expressè significare, sed virtualiter,
& quasi in actu exercito, quatenus affir-
mando

B 5

mando hoc esse aliud quàm antea erat, virtute affirmatur, factam esse conuersionem vnus in aliud. Hunc esse sensum Concilij Trid. D. Thomæ & aliorum testatur ibidem Soarez &c. A quibus an S. N. Doctores dissentiat, iuuat ipsummet pro se loquentem audire, qui vt rem hanc ex fundamento declarat, ita scribit in allegato loco: *Notandum quod ista oratio singularis est inter omnes orationes, alia enim sunt indicatiue veritatis siue existentie; hæc autem id ipsum quod figurat, facit, vnde est, verbum operatiuum, non operatione successiuâ sed instantanea, & operatiuum, non aliuus rei nouæ, vel non existentis, sed terminus eius est ens completum, & non mutatum; & ad illud quidem terminatur, vt est alterius signum, id est corporis Christi mystici, & hoc totum facit virtute verbi incarnati adiunctâ, ministro circa materiam nihil agente. Ex his sex conditionibus (nempe quod ly est, sit 1. verbum operatiuum. 2. instantaneæ. 3. rei præexistentis. 4. non mutatæ, sed completæ. 5. significatiuæ. 6. quam facit virtute Verbi incarnati &c.) patet ratio omnium dictorum in hac forma (consecrationis) quia enim hic sermo est conuersiuus & transitiuus siue ad transitionem ordinatus est, ideo operatiuus, & operatio est circa substantiam panis: ideo pronomen demonstrat panis substantiam (sub accidentibus (confule superiorem §.) qua oculis*

lis conspici possunt, & tangitur illud, in Quod;
per predicatum. Quia verò terminus operatio-
nis est actus, non inuatum: ideo debet poni
ibi verbum essendi, non fiendi, vt significetur con-
uersio esse sine mutatione termini, scilicet in eo
quod est. Quia subito; ideo simul est fieri, &
factum esse: ideo est praesens verbum instanta-
neum & non futurum; & tale est praesens huius
verbi, Est, scilicet sum, es: ideo melius dicitur
est, quam erit. Hæc ille, volens insinuare
peculiarem esse hanc verbis consecratoriis
vim, vt non purè speculatiuè tantùm for-
mam inhærere subiecto, vel cum hoc
identificari indicet (quomodo enim ait
paulo post, est locutio vera, si demonstratur
substantia panis, cum hæc sit semper falsa, panis est
Corpus Christi, cum sint formæ impossibiles.)
verum etiam id ipsum quod significat, ope-
retur: Etenim si minister (ait) non tangat, nec
frangat, dum tamen intēdat & verba dicat, cō-
fectum est. Et propterea notandum (prosequit-
ur vterius) quod sicut in Verbo aeterno, filio
Dei, Domino nostro IESV Christo est veritas &
omnipotentia: sic in verbo suo ab ipso prolato est
veritas & efficacia, vt tale verbum Sacramentis
nouæ legis competat: ideo debuit ita dicere ver-
bum enuntiatuum Veritatis, sicut est ipsa Veri-
tas, ac per hoc indicatiuum. Et quia non esset ve-
rum simplici enuntiatione, vt non esset falsus,
iunxit verbo efficaciam ore suo. Et quia man-
dauit

dauc alijs facere & dicere, & ipse non iubet ali-
quom esse falsum: idèd in ore eorum, quibus de-
dit mandatum, dedit verbo efficaciam. Et ideo
(conclusurus subnectit) hoc verbum, EST,
in hac oratione (hoc est corpus meum) non
identitatem (subiecti panis scilicet, cum
prædicato, quod est corpus Christi) nec si-
militatem (quod volunt Lutherani asseren-
tes corpus Christi simul cum pane persiste-
re) signat: sed hoc esse corpus, hoc est ad
huius verbi prolationem, hoc totum tran-
sire in corpus (quid clarius?) vnde oratio
ista in ore alterius, quàm in ore sacerdotis fal-
sa est, quia non conuertit, neque transubstanti-
at hoc in illud, nec vera est per identitatem.
Et hic sensus, quamais sit huic orationi propri-
us & similiter forme sanguinis: tamen non est
alienus à ratione, pensatis conditionibus superi-
us assignatis. Hucusque S. Doctor, cui, vt ex
recentibus patet, Vasquez immerito sanè tri-
buit, quasi verbum, EST, figuratiuè sumat
pro transit vel conuertitur. Cum Sanctus
expressè dicat, verbum, EST, signare, hoc
esse corpus, quod porrò addit explicando, hoc
est ad huius verbi prolationem hoc totum transi-
re in corpus. hoc solum vult, illud verbum,
EST, non esse merè speculatiuum signum,
sed verè practicum & operatorium, ad cu-
ius prolationem id fit reipsa, quod enuncia-
tur in factò esse, quod est verissimum apud
omnes

omnes Catholicos, neque aliter intelligi
possunt, Patres, quos Vasquez ait usurpare
verbum, EST, in forma Consecrationis in
communi significatione, qua denotatur
identitas vnius in alio, hoc est, simplex
conuenientia propter quam vnum dicitur
esse aliud. Sufficiat super hoc testimonium
vnicum S. Ambrosij, qui omnium exactis-
simè hanc materiam elucidat l. 4. de Sacram.
c. 4. vbi cum verba Consecrationis contu-
lisset cum verbo, quo Deus primùm creauit
omnia, sic infert: *si ergo tanta vis est in ser-
mone Domini Iesu, vt inciperent esse qua non
erant: quanto magis operatorius est, vt qua
erant, in aliud commutentur? non igitur me-
ram identitatem, verùm etiam realem
commutationem seu conuersionem verba
illa important; quinimò nullam identita-
tem signant sensu, quem de mente S. Do-
ctoris retuli. Nec inconueniens videatur (lo-
quor iterum cum N. Seraphico Doctore)
quod hoc verbum, EST, non identitatem dicit,
sed potius conuersionem in hac oratione, qua
non tantùm est significatiua, sed etiam operati-
ua. Magis tamen debuit poni verbum essendi,
quàm operandi, quia magis competebat forma,
vt simul esset efficacia cum veritatis enunciatio-
ne, simul etiam notaretur termini immutabili-
tas cum conuersione. Quanquàm verò etiam
id peculiare sit huic orationi practicæ, vt
faciat*

faciat quod significat, sicut ait S. Thom. p. 3. q. 78. a. 5. non esse tamen insolentem hunc etiam exponendi modum ostenditur ex eo, quod cum iuxta Genesis 3. um rectè dicatur, Homo est pulvis vel terra, hoc ideo dicitur per Glossam ex Gregorio ibidem, quatenus cum cursum nascendo sortimur, ut ipso momento quo vivimus à vita transmimus, dum infantia ad pueritiam, pueritia ad adolescentiam, adolescentia ad juventutem, juvenus ad senectutem, senectus transit ad mortem &c. Quod si hoc de conversione successiva, cur non potius instantanea, ubi simul est, Fieri, & Factum esse, liceat.

§. 5. An Corpus Christi sit in qualibet parte hostiæ totum?

Communis & verissima Catholicorum sententia est, Christum Dominum ita esse in qualibet specie Sacramentali, ut totus etiã sit in qualibet speciei parte. Conformer Concilio Constant. sess. 13. c. 3. Florentino in Decreto, Tridentino sess. 13. c. 3. Ad hanc communem assertionem adiungit S. Bonaventura 4. Dist. 10. parte 1. q. vlt. hæc verba, in qua saluatur species totius. Ea propter Tannerus disp. 5. q. 5. n. 10. sententiam huius